

**ПРОДУКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ
ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ
БАЗОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
МЕДИЧНОГО ЗВО ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА»**

Шевченко О. М., Лещенко Т. О.

ВСТУП

Зміни, що сприяють формуванню в Європі відкритого інтелектуального й освітнього простору, актуалізують необхідність активної участі в цьому процесі всіх закладів вищої освіти України, зокрема медичних. Інтеграція в європейський освітній простір передбачає не лише гармонізацію освітніх стандартів і навчальних програм, а й глибинне переосмислення цілей, змісту, форм і методів підготовки майбутніх фахівців. Сучасна система вищої освіти перебуває в умовах кардинальних трансформацій, зумовлених глобалізаційними процесами, стрімким розвитком цифрових технологій, зростанням обсягів інформації та підвищенням вимог до якості професійної підготовки. В Україні ці процеси супроводжуються модернізацією освітньої політики, упровадженням компетентнісного підходу, оновленням нормативно-правової бази й орієнтацією на міжнародні освітні стандарти.

Зклади вищої освіти, зокрема медичні, оптимізують освітній процес шляхом упровадження електронного навчання, змішаних і дистанційних форматів, використання віртуальних симуляторів, онлайн-платформ та інтерактивних освітніх ресурсів. Такі підходи сприяють формуванню в здобувачів освіти здатності до самостійної навчальної діяльності, критичного мислення, аналізу й синтезу інформації, що є необхідними складниками професійної компетентності сучасного фахівця.

Як зазначають науковці, прагнення здобувачів освіти до фахового зростання, засвоєння знань і їх продукування, уміння застосовувати теоретичні положення в практичній діяльності та оперативно реагувати на виклики сучасності зумовлюють необхідність вибудовування нової концепції вищої освіти.¹ У цьому контексті роль викладача

¹ Шевченко О.М. Інтеграція інтерактивних освітніх технологій у навчання української мови як іноземної в закладі вищої медичної освіти. *Наука і техніка*. 2023. № 12. С. 612–625. DOI: 10.52058/2786-6025-2023-12(26)-612-625 (дата звернення: 21.09.2024), с. 612.

трансформується від носія знань до організатора, координатора і фасилітатора освітнього процесу. Особливої актуальності ці аспекти набувають у медичній освіті, де від рівня підготовки фахівця залежать якість надання медичної допомоги і збереження здоров'я населення.

Розвиток системи охорони здоров'я, упровадження новітніх медичних технологій і підходів до лікування зумовлюють необхідність постійного оновлення змісту медичної освіти. Підготовка майбутніх лікарів і медичних працівників має ґрунтуватися на принципах доказової медицини, міждисциплінарності та практичної спрямованості навчання. Тому формування нової концепції вищої, зокрема медичної, освіти передбачає переосмислення традиційних дидактичних методів і перехід до використання сучасних інструментів, здатних підвищити ефективність навчального процесу і забезпечити його відповідність вимогам часу².

Особливої уваги потребує підготовка іноземних здобувачів освіти, які навчаються в закладах вищої освіти України. Це зумовлює необхідність адаптації методів викладання до мовних, культурних і освітніх особливостей цієї категорії студентів, а також використання інноваційних і наочно орієнтованих освітніх технологій.

Освітня парадигма динамічно еволюціонує, упроваджуючи інтерактивні технології, які відповідають потребам сучасних здобувачів освіти, підвищують наочність навчального матеріалу, полегшують процес його сприйняття і сприяють глибшому засвоєнню знань. Професійна конкуренція і зростання попиту на висококваліфікованих фахівців стимулюють підвищення ефективності й різноманітності освітніх практик, що своєю чергою зумовлює модернізацію системи освіти та впровадження сучасних форм і методів навчання в університетській освіті³.

Особливого значення в модернізації освітньої системи набуває впровадження цифрових технологій, які стали інструментом оновлення змісту, форм і методів навчання. Цифровізація освіти – складний багатовимірний процес, що охоплює не лише використання окремих технічних засобів, а й глибинні зміни в організації освітнього

² Шевченко О.М. Інтеграція інтерактивних освітніх технологій у навчання української мови як іноземної в закладі вищої медичної освіти. *Наука і техніка*. 2023. № 12. С. 612–625. DOI: 10.52058/2786-6025-2023-12(26)-612-625 (дата звернення: 21.09.2024), с. 612.

³ Лещенко Т. О., Жовнір М. М. Технологія подкастингу в руслі цифровізаційних тенденцій мовної освіти іноземних студентів-медиків. *Open educational e-environment of modern University = Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету* : електронне наукове фахове видання. 2020. № 9. С. 41–53. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2020.9.4> (дата звернення: 09.01.2026), с. 42.

середовища, педагогічних підходах та управлінських механізмах. Мета впровадження цифрових технологій у сфері освіти узгоджується з основними положеннями державної освітньої політики України та положеннями Закону України «Про освіту». Важливе завдання цифровізації – створення науково-методичної бази для розвитку творчого потенціалу молоді, підвищення професійної компетентності науково-педагогічних працівників і забезпечення безперервного професійного розвитку педагогів⁴. Цифрові технології виступають не лише технічним засобом, а стратегічним ресурсом інституційного розвитку закладів освіти.

1. Виникнення передумов проблеми і формулювання проблеми

Наукове осмислення процесів цифровізації освіти неможливе без уточнення понятійно-категоріального апарату. Одним із ключових понять є «цифрове середовище», яке в сучасних наукових дослідженнях трактується як інтегрований простір взаємодії учасників освітнього процесу, заснований на використанні інформаційно-комунікаційних технологій. Згідно з рекомендаціями Ради Європи «Про принципи дотримання, захисту та реалізації прав дитини в цифровому середовищі» цифрове середовище охоплює інтернет, мобільні технології, цифрові мережі, бази даних, контент і цифрові сервіси, що забезпечують доступ до інформації та комунікації⁵. Таким чином, цифрове середовище постає як динамічна система, що формує нові моделі освітньої взаємодії.

Важливим елементом теоретичного аналізу є розмежування понять «цифрові технології» та «цифровізація». Цифровізація освітнього процесу розглядається як комплексний процес інтеграції цифрових технологій у всі сфери діяльності закладу освіти. У результаті цифровізація виступає чинником підвищення гнучкості освітнього процесу, сприяє індивідуалізації навчання і забезпечує адаптацію освітньої системи до викликів глобалізованого інформаційного простору.

Цифровими освітніми технологіями дефінують сукупність електронних засобів, програмного забезпечення й цифрових ресурсів, спрямованих на підвищення якості освітнього процесу і забезпечення доступу до знань. За визначенням О. Берназюка, цифрові технології – це технології, в яких використовуються цифрові сигнали для передавання

⁴ Кобилянський, О., Татарчук, В. Дефініції та умови формування графічної компетентності майбутніх фахівців з електроніки та телекомунікацій засобами цифрових технологій. *Професійна педагогіка*. 2024. 1(28), 185–196. DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2024.28.185-196>

⁵ Recommendation CM/Rec. (2018). 7 of the Committee of Ministers to member States on Guidelines to respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment. [Online]. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016808b79f

інформації⁶. М. Журба розглядає їх як технології, що ґрунтуються на кодуванні інформації у вигляді дискретних сигнальних імпульсів⁷. А. Черненко трактує цифрові технології як інтеграцію комп'ютерних, електронних, інформаційно-комунікаційних і телекомунікаційних технологій, що забезпечують представлення інформації в різних цифрових форматах і функціонують на основі сучасних цифрових пристроїв⁸.

Слід зауважити, що у вітчизняному нормативно-правовому полі відсутнє уніфіковане визначення поняття «цифрові технології». Натомість у законодавстві використовуються терміни «електронні ресурси» і «цифрова інформація». Це зумовлює наукову дискусію щодо уточнення термінології та потребу у формуванні єдиного понятійного підходу. У класичному розумінні цифрові технології трактують як спосіб електронної обробки, зберігання і передачі інформації за допомогою кодувальних знаків, що використовуються в комп'ютерних системах і цифрових пристроях⁹.

Результати досліджень зарубіжних учених свідчать про важливість інституційної підтримки процесів цифровізації освіти. Вагомий внесок у теоретичне осмислення цифрових трансформацій в освіті зробив канадський педагог М. Фуллан, який розглядає цифрові технології як каталізатор переходу від традиційних до інноваційних моделей навчання. Учений підкреслює, що цифрові інструменти створюють умови для формування інтерактивних освітніх середовищ, забезпечують персоналізацію навчання й активну участь здобувачів освіти в освітньому процесі¹⁰. Водночас М. Фуллан наголошує на необхідності розвитку цифрової компетентності викладачів як ключової умови ефективного впровадження цифрових технологій¹¹.

⁶ Берназюк О. О. Проблема наукового визначення поняття цифрових технологій у праві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2017. Вип. 47. Т. 2. С. 83–86. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2022.1.1>

⁷ Журба М. А. Дигіталізація культури та медіаризики: метафізичний аспект. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія*. 2013. Т. 21, вип. 23(2). С. 114–120. вилучено із <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/494>

⁸ Черненко А. В. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Педагогіка та психологія*. Вип. 61. Харків, 2019. С. 193–200. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_ped_2019_61_22

⁹ Лещенко Т. О., Шевченко О. М. Технологія навчання української мови як іноземної засобами імерсивних навчальних програм. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Вип. 92. Т. 2. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 38–43. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-3-16>

¹⁰ Michael Fullan. *Why Some Leaders Succeed and Others Fail*, ISBN: 9781544309927. Published By: Corwin. Year: 2018

¹¹ Michael Fullan *The New Pedagogy: Students and Learning in the Digital Age*. Vol. 6. No 2 (2013): *Teaching and Learning in the Digital World: Possibilities and Challenges*. URL: <https://learninglandscapes.ca/index.php/learnland/article/view/Commentary-The-New-Pedagogy-Students-and-Teachers-as-Learning-Partners> (дата звернення 19.03.2023)

Проблематика цифровізації освіти широко висвітлена в працях сучасних українських науковців, серед яких О. Бочко, О. Буров, М. Головань, Ю. Горошко, А. Єршов, Т. Коваль, В. Кремень, С. Кузьменко, Н. Морзе, Т. Чепрасова. Увагу вчених привертають проблеми формування цифрової компетентності викладачів і здобувачів освіти, що знайшло відображення у працях В. Кручека, О. Кобилянського і В. Татарчука. Особливу наукову цінність становлять дослідження Н. Морзе, В. Вембер і М. Гладуна, в яких представлено результати 3D- картування освітніх трендів¹².

Цифровізація освіти зумовлюється об'єктивними соціально-економічними і науково-технологічними процесами, пов'язаними з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, глобалізацією освітнього простору та зростанням потреби в безперервному навчанні протягом життя¹³. У цьому контексті впровадження цифрових рішень стає не лише технічним оновленням, а комплексною трансформацією змісту, форм і методів освітньої діяльності.

Важливим аспектом цифровізації є підвищення доступності та гнучкості освітнього процесу. Запровадження дистанційних, гібридних і змішаних моделей навчання створює умови для безперервності освіти незалежно від зовнішніх обставин. Застосування цифрових освітніх платформ, відеоконференцій, інтерактивних навчальних матеріалів дозволяє поєднувати очну й дистанційну форми роботи, що особливо актуально в умовах соціальних викликів, епідеміологічних загроз, надзвичайних ситуацій і воєнного стану.

Цифрові технології також суттєво розширюють освітній контент і можливості його використання. Масові відкриті онлайн-курси, електронні бібліотеки, цифрові репозитарії наукових публікацій і мультимедійні навчальні ресурси забезпечують доступ до актуальних знань і результатів провідних наукових шкіл світу. Інтеграція таких ресурсів у навчальні програми ЗВО сприяє інтернаціоналізації освіти, оновленню змісту навчальних дисциплін і підвищенню рівня академічної культури здобувачів освіти.

Окремої уваги заслуговує застосування віртуальних, доповнених і змішаних реальностей у професійній підготовці. Ці технології забезпечують моделювання складних процесів і ситуацій, які в реальних умовах можуть бути небезпечними, технічно складними або економічно

¹² Морзе Н.В., Вембер В.П., Гладун М.А. 3D картування цифрової компетентності в системі освіти України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 70. № 2. С. 28–42. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_70_2_5

¹³ Пищик, О. В. (2024). Роль соціальних мереж у трансформації сучасної освітньої парадигми. *Професійна педагогіка*. 2(215), 45–50. DOI :[https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-45-50](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-45-50)

недоцільними. У медичній освіті VR-симулятори дозволяють відпрацювати клінічні навички, діагностичні алгоритми й комунікацію з пацієнтами без ризику для їхнього життя і здоров'я. Отже, цифрові симуляційні технології сприяють підвищенню практичної спрямованості освіти та якості професійної підготовки.

Цифрові технології в освіті стали багатомірним феноменом, що охоплює організаційні, дидактичні, технологічні й аналітичні складові освітнього процесу. Їх ефективне впровадження сприяє підвищенню якості освіти, розширенню доступу до знань, формуванню ключових компетентностей і забезпеченню сталого розвитку освітніх систем у контексті цифрової трансформації суспільства.

Аналіз сучасних тенденцій викладання української мови як іноземної засвідчує наявність глибоких змін методичної парадигми, зумовлених технічним і технологічним оновленням освітнього процесу. Традиційні репродуктивні методи навчання поступово поступаються місцем інтерактивним, комунікативно спрямованим моделям, які орієнтовані на активну участь здобувачів освіти і формування практичних мовленнєвих умінь. Використання інтерактивних цифрових технологій сприяє адаптації навчального процесу до складних когнітивних моделей і теорій, а також розвитку здатності працювати з великими обсягами інформації та різноманітними формами її трансляції¹⁴.

Практичний досвід упровадження в навчальний процес цифрових технологій свідчить про ефективність використання безкоштовних інтернет-сервісів, зокрема ZOOM, Google Classroom, ClassDojo та інших, які забезпечують створення мультимедійного й інтерактивного освітнього контенту. Зазначені платформи сприяють організації синхронної та асинхронної взаємодії, підтримують спільну роботу учасників освітнього процесу, забезпечують візуалізацію навчального матеріалу й упровадження елементів гейміфікації.

За результатами моніторингу онлайн-ресурсів було визначено комплекс цифрових інструментів, що дозволяють створити в електронному освітньому середовищі умови для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Задля систематизації зазначених засобів їх класифікують за функціональним призначенням. Зокрема, до систем управління навчанням належать платформи Moodle, Google Classroom, Blackboard, Canvas, Khan Academy, які забезпечують організацію і супровід онлайн-курсів. Інструменти для публікації та

¹⁴ Лещенко Т. О., Шевченко О. М. Технологія навчання української мови як іноземної засобами імерсивних навчальних програм. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Вип. 92. Т. 2. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 38–43. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-3-16>

спільної взаємодії (YouTube, подкасти, електронні книги, блоги, вікі-середовища) сприяють колаборативному навчанню, обміну знаннями й розвитку комунікативних умінь.

Окрему групу становлять цифрові інструменти для контролю й закріплення знань (LearningApps), а також засоби організації роботи в групах і рефлексії (Mindomo, Bubblus), що сприяють розвитку навичок командної взаємодії та структурованого мислення. Сервери для самостійної роботи, мобільні застосунки й сервіси агрегації контенту забезпечують автономність навчання й реалізацію принципів безперервної освіти. Перспективним напрямом стало використання технологій віртуальної реальності, онлайн-ігор і віртуальних лабораторій, які дозволяють моделювати професійні ситуації в контрольованому освітньому середовищі.

Важливу роль у формуванні професійних і наукових контактів відіграють соціальні мережі (Facebook, Instagram, Twitter, Clubhouse, LinkedIn, Ning, Academia.edu), які слугують платформами для професійної комунікації, обміну досвідом і популяризації наукових результатів. Інструменти міжособистісного спілкування (електронна пошта, ZOOM, Viber, Telegram, WhatsApp, Skype, Discord, форуми, вебінари, інтернет-проекти) забезпечують безперервну комунікацію між усіма учасниками освітнього процесу.

Інтенсивний розвиток цифрових технологій суттєво трансформують сучасну систему освіти, відкриваючи широкі можливості для індивідуалізації освітнього процесу, формування персоналізованих освітніх траєкторій відповідно до потреб і рівня підготовки здобувачів освіти, що позитивно впливає на ефективність навчання й досягнення стабільних освітніх результатів¹⁵.

2. Цифрові інструменти, які використано для створення навчальних завдань із дисципліни «Українська мова як іноземна»

У межах даної роботи стисло охарактеризуємо цифрові інструменти, які використано для створення навчальних завдань із дисципліни «Українська мова як іноземна» за освітньою програмою «Стоматологія» підготовки іноземних здобувачів освіти у ПДМУ.

У сучасних умовах цифровізації освіти навчання іноземних студентів із предмета «**Українська мова як іноземна**» ґрунтується на системному впровадженні цифрових інструментів, які забезпечують підвищення ефективності освітнього процесу, реалізацію

¹⁵ Колмакова В., Терещук С., Шаров С. Використання цифрових інструментів Google Workspace For Education у дистанційному навчанні. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 7 (21). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-7\(21\)-334-347](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-7(21)-334-347)

компетентнісного підходу й відповідність вимогам державних стандартів вищої освіти. Насамперед важливу роль у навчальному процесі відіграють **платформи дистанційного і змішаного навчання (Moodle, Google Classroom)**, які забезпечують цілісну організацію освітнього середовища. Вони дозволяють систематизувати навчально-методичні матеріали, зокрема тексти для читання, лексико-граматичні вправи, мультимедійні ресурси і контрольні завдання. Використання цих платформ сприяє поетапному формуванню мовних навичок, організації самостійної роботи іноземних студентів і реалізації принципів безперервності й доступності навчання. Крім того, електронні платформи забезпечують постійний зворотний зв'язок між викладачем і здобувачами освіти, що є важливою умовою підвищення якості мовної підготовки.

Суттєве значення в процесі навчання української мови як іноземної мають **інструменти відеоконференцзв'язку (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams)**, які забезпечують синхронну взаємодію учасників освітнього процесу. Їх застосування дозволяє реалізувати комунікативно-діяльнісний підхід до навчання, оскільки створює можливості для проведення практичних занять, рольових ігор, ситуативних діалогів, дискусій та усних презентацій. На онлайн-заняттях відбувається активне формування навичок усного мовлення, аудіювання й міжкультурної комунікації, що особливо актуально для іноземних студентів на початковому й середньому рівнях володіння українською мовою.

Важливим компонентом цифрового освітнього середовища стали **онлайн-ресурси для опанування лексики і граматики (Quizlet, LearningApps, Wordwall)**. Використання цих інструментів забезпечує інтерактивність навчання, активізацію пізнавальної діяльності та підвищення мотивації іноземних студентів. Завдяки флешкарткам, інтерактивним вправам і мовним іграм відбувається ефективне засвоєння лексичних одиниць, граматичних моделей та їх автоматизація в мовленні. Із наукової точки зору, такі ресурси сприяють реалізації когнітивного й конструктивістського підходів, оскільки забезпечують багаторазове повторення матеріалу і його застосування в різних контекстах.

Окрему групу становлять **цифрові інструменти для створення інтерактивних завдань і контролю знань (Kahoot!, Google Forms)**, які застосовують для поточного, тематичного й підсумкового оцінювання рівня сформованості мовної компетентності. Використання тестових та ігрових форм контролю дозволяє не лише об'єктивно оцінити навчальні досягнення студентів, а й знизити рівень психологічної напруженості, характерної для традиційних форм перевірки знань. Крім того,

автоматизована обробка результатів сприяє підвищенню прозорості та валідності оцінювання.

Значну дидактичну цінність мають **мультимедійні ресурси й автентичні матеріали (YouTube, подкасти, електронні словники, онлайн-корпуси текстів)**, які використовуються з метою формування навичок аудіювання, розвитку фонетичної компетентності й ознайомлення із сучасним українським мовним середовищем. Залучення автентичних матеріалів сприяє наближенню навчального процесу до реальних умов мовної комунікації, формує соціокультурну обізнаність іноземних студентів та підвищує рівень їх адаптації до українськомовного середовища.

Не менш важливі **інструменти спільної діяльності й розвитку писемної мови (Google Docs, Padlet)**, які забезпечують можливість колективного створення текстів, виконання проєктних завдань і взаємного рецензування письмових робіт. Застосування таких сервісів сприяє формуванню навичок академічного письма українською мовою, розвитку критичного мислення і комунікативної взаємодії між іноземними студентами.

Отже, системне використання цифрових інструментів у процесі навчання іноземних студентів дисципліни **«Українська мова як іноземна»** забезпечує інтеграцію традиційних та інноваційних педагогічних підходів, підвищує якість мовної підготовки, сприяє формуванню ключових і професійно орієнтованих компетентностей та відповідає сучасним вимогам науковості й стандартам професійної підготовки.

Наведемо приклади роботи в сервісі Quizlet. Основною структурною одиницею набору є електронна картка, яка містить термін українською мовою і його переклад або тлумачення іноземною мовою. У процесі створення карток передбачено можливість налаштування мов, що забезпечує автоматичне озвучування лексичних одиниць і сприяє формуванню фонетичної компетентності іноземних студентів.

Важлива перевага сервісу – це можливість використання мультимедійних компонентів (зображень, аудіо), а також застосування різних режимів роботи, що забезпечує дидактичну варіативність та індивідуалізацію навчання.

У процесі роботи з набором студенти використовують різні режими сервісу: Flashcards для первинного ознайомлення з лексикою, Learn для поетапного засвоєння термінів, Test для контролю рівня сформованості лексичної компетентності, а також Quizlet Live для інтерактивної групової роботи.

Практика використання сервісу Quizlet у навчанні іноземних студентів засвідчує посилення мотивації до вивчення української мови, активізацію пізнавальної діяльності та підвищення якості засвоєння професійної лексики.

Робота на онлайн-платформі LearningApps дозволяє створювати інтерактивні навчальні завдання для студентів. Її застосовуємо для активізації навчальної діяльності здобувачів, формування й закріплення лексико-граматичних навичок і забезпечення інтерактивного, диференційованого й самостійного навчання. Сервіс LearningApps дозволяє створювати різноманітні інтерактивні завдання, серед яких:

- установлення відповідностей (matching) – з'єднання слів із перекладом чи малюнком;
- вправи на заповнення пропусків (fill in the blanks) – формування граматичної та лексичної компетентності;
- вікторини (quizzes) – перевірка знань лексики, граматики, правил правопису;
- сортування (sorting) – класифікація слів або речень за категоріями;
- ігрові завдання (puzzle, memory) – формування мотивації та активізація уваги;
- вставка аудіо і зображень – інтеграція мультимедійного контенту для кращого запам'ятовування.

Демонструємо створений кросворд у LearningApps. Тема: «Медична лексика». Мета: закріплення медичної лексики для іноземних студентів, включно з термінами про лікаря, пацієнта, симптоми і медичні дії. Рівень: A2–B1 (рис. 1).

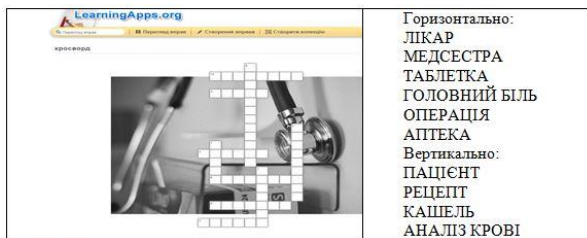

Рис. 1

Використання LearningApps у навчанні української мови як іноземної сприяє:

- підвищенню мотивації студентів завдяки інтерактивності;
- розвитку мовленнєвої та лексичної компетентності;
- можливості індивідуальної та дистанційної роботи;

- формуванню навичок самоконтролю і самооцінки.

Надаємо приклад створення інтерактивного завдання в Kahoot! для української мови як іноземної базового рівня з медичною тематикою.

1. Яке слово відповідає перекладу «headache»?

Варіанти відповіді:

біль у животі

головний біль

кашель

температура

Правильна відповідь: головний біль

2. Яке слово підходить: «Пацієнт має ____» (у контексті симптомів)?

Варіанти відповіді:

біль

лікар

операція

аптека

Правильна відповідь: біль

Рекомендуємо використовувати Kahoot! тривалістю 15–20 хвилин на занятті. Після кожного запитання проводити коротке обговорення правильних відповідей для закріплення матеріалу.

Наводимо приклад нашої роботи в Padlet. Padlet – це онлайн-сервіс для створення інтерактивних дошок, на яких можна організувати роботу зі студентами у форматі спільного навчання.

Padlet забезпечує низку інтерактивних завдань:

matching / устанавлення відповідностей: студенти ставлять термін поряд із перекладом; fill-in / заповнення пропусків: додайте речення з пропущеними словами, які потрібно вставити; discussion / обговорення: студенти пишуть власні приклади діалогів «лікар–пацієнт»; voting / голосування: обирають правильний переклад або діагноз на основі клінічного опису.

Ілюструємо приклад контенту для дошки «Медична лексика».

Тема: Лікар і пацієнт

Українською	Переклад (англійською)	Зображення / Аудіо
лікар	doctor	 фото лікаря
пацієнт	patient	 пацієнт у кабінеті
рецепт	prescription	 рецепт лікаря
головний біль	headache	 піктограма голови
кашель	cough	 аудіо «кашель»
аналіз крові	blood test	 пробірка з кров'ю

Використання Padlet дозволяє інтегрувати аудіо й відео для кращого запам'ятовування; проводити колективне навчання навіть дистанційно; мотивувати студентів через інтерактивність; формувати практичні навички створення діалогів у медичній сфері.

Активно працюємо з онлайн-сервісом WordArt.com для створення *хмар слів* (word cloud), зокрема для візуалізації лексики, ключових понять теми або підсумків заняття. До уваги – хмарина слів, яку створили здобувачі освіти під час вивчення теми «Оформлення медичної картки», користуючись сервером WordArt.com (рис. 2).

Рис. 2

Наводимо приклади завдань для іноземних студентів:

- пояснити значення слів із хмари;
- скласти речення з 5–7 слів;
- розподілити слова за темами;
- знайти зайве слово;
- створити власну хмару.

У розглядуваному дидактичному контексті доцільність залучення тематичних мультимедійних презентацій, що інтегрують ретельно структуровані теоретичні та практичні блоки навчального матеріалу, не викликає жодних сумнівів. Як ілюстративний матеріал пропонуємо фрагменти навчальних презентацій, розроблених і впроваджених у освітній процес з іноземними здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету під час вивчення дисципліни «Українська мова як іноземна» (ОПП «Медицина»). Матеріали було апробовано в межах практичного заняття з теми «У пульмонологічному відділенні», що передбачає засвоєння фахової лексики, мовленнєвих кліше професійного спілкування і розвиток комунікативних умінь у типових клінічних ситуаціях (рис. 3).

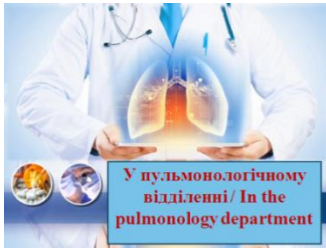

Рис. 3

Аналіз практичного досвіду викладання української мови як іноземної засвідчує, що застосування відеоматеріалів та інтернет-ресурсів – це невіддільна частина використання цифрових технологій, ефективний засіб підвищення навчальної мотивації й активізації пізнавальної діяльності іноземних здобувачів освіти. Зокрема, використання автентичних відеоматеріалів створює сприятливі умови для розвитку дослідницьких і творчих умінь, сприяє формуванню позитивного емоційного ставлення до навчання й усвідомленню доступності української мови як іноземної.

Відеоконтент, орієнтований на носіїв мови, дозволяє іноземним студентам сприймати українську мову в реальних комунікативних ситуаціях, зокрема в професійному контексті, що суттєво підвищує рівень їхньої зацікавленості та сприяє формуванню комунікативної компетентності. Методично виважений добір відеоматеріалів у поєднанні з продуманою системою завдань стимулює мовленнєву активність здобувачів освіти, залучає їх до рольових ігор і дискусій, а також спонукає до самостійного пошуку додаткової інформації за тематикою заняття.

Викладачі кафедри українознавства та гуманітарної підготовки Полтавського державного медичного університету у роботі з іноземними здобувачами освіти успішно використовують відеоматеріали з YouTube-каналу *Easy Ukrainian* (зокрема: <https://www.youtube.com/watch?v=6zWavOXU34g>; <https://www.youtube.com/watch?v=jC3-0WPAZNM>; <https://www.youtube.com/watch?v=k9xL1jcdVD0>; https://www.youtube.com/watch?v=dd_F0kv1XFfs; <https://www.youtube.com/watch?v=N-2UjQZ-RuA>; <https://www.youtube.com/watch?v=ahdxfk-yIh8> та ін.).

Поряд із відеоматеріалами продуктивного формою використання інтернет-ресурсів у навчальному процесі стали віртуальні екскурсії, які передбачають дистанційне відвідування українських міст, музеїв, театрів

і пам'яток культурної спадщини. Застосування віртуальних турів дозволяє оптимізувати навчальний час і водночас формувати в іноземних здобувачів освіти історико-культурні та соціокультурні компетентності, а також підвищувати їхню зацікавленість Україною як країною навчання.

Задля виявлення ефективності застосування цифрових технологій у навчальному процесі з дисципліни «Українська мова як іноземна» в Полтавському державному медичному університеті було проведено опитування здобувачів освіти (n = 172) і проаналізовано отримані результати. Позитивно оцінили можливості використання цифрових технологій у навчальному процесі 94% опитаних респондентів.

Опитування проводили двохетапно: на початку навчального року і після завершення курсу. За результатами повторного анкетування, респонденти зазначили позитивну динаміку власних комунікативних умінь і підтримку навчальної активності за допомогою сучасних цифрових засобів (74%), усвідомлення можливостей використання цифрових технологій у майбутній професійній діяльності та процесі саморозвитку (82%), а також раціоналізацію способів інформаційної взаємодії із застосуванням сучасних засобів комунікації (85%), що показано на рис. 4.

Рис. 4. Відсотковий показник ефективності використання цифрових технологій під час вивчення дисципліни «Українська мова як іноземна» в Полтавському державному медичному університеті

ВИСНОВКИ

Отже, застосування цифрових технологій у навчанні дисципліни «Українська мова як іноземна» дає змогу суттєво збільшити час мовного тренування на занятті для кожного здобувача освіти; досягти засвоєння навчального матеріалу всіма учасниками групи; створити зручну, приязну, сприятливу й дидактично продуктивну атмосферу на занятті. Викладач, організовуючи самостійну навчально-пізнавальну, комунікативну, креативну діяльність здобувачів освіти, має нагоду для

покращення навчального процесу, розвитку іншомовної комунікативної компетенції здобувачів освіти, формування їхніх особистісних і фахових якостей. Досвід засвідчує, що різноманітні цифрові інструменти варто широко впроваджувати в практику викладання української мови як іноземної в медичному ЗВО, оскільки вони сприяють унаочненню навчального процесу не лише пізнавальним, а й цікавим, рушійним, мотивувальним, результативним контентом. Їх використання полегшує розуміння й адекватно спрощує засвоєння навчального матеріалу. Цифрові інструменти сприяють залученню всіх здобувачів вищої медичної освіти в спільну діяльність і формують навички роботи в колективі, надзвичайно важливі для сучасного лікаря.

Науково обгрунтоване і методично виважене впровадження цифрових інструментів дозволить підвищити якість навчання, зробити його доступнішим та ефективнішим для підготовки кваліфікованих фахівців, готових до викликів сучасного ринку праці в медичній галузі.

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто можливості використання цифрових технологій у сучасному освітньому процесі з метою індивідуалізації навчання і підвищення його якості. Переконливо доведено, що застосування цифрових інструментів дозволяє гнучко адаптувати освітній процес відповідно до освітніх потреб і можливостей кожного здобувача освіти, створюючи сприятливі умови для ефективного засвоєння знань і формування практичних умінь і навичок. Мета статті – аналіз освітнього потенціалу цифрових технологій у процесі навчання іноземних студентів української мови як іноземної. У дослідженні застосовано методи аналізу наукових джерел і узагальнення педагогічного досвіду для окреслення теоретичних засад використання цифрових технологій у навчанні. Метод синтезу використано для систематизації отриманих результатів і формулювання висновків щодо ефективності впровадження цифрових інструментів у освітній процес. Результати дослідження засвідчили, що цифрові технології суттєво розширюють можливості персоналізації навчання, забезпечуючи створення індивідуальних освітніх траєкторій, варіативність темпу й рівня складності навчального матеріалу, а також оперативний і адресний зворотний зв'язок. Аналіз наукових праць і практичного досвіду підтвердив, що використання інтерактивних освітніх платформ, мобільних застосунків, а також засобів віртуальної та доповненої реальності сприяє підвищенню ефективності навчального процесу й посиленню мотивації здобувачів освіти. Результати дослідження засвідчили ефективність використання цифрових технологій для розвитку ключових компетентностей здобувачів вищої медичної освіти.

Література

1. Берназюк О. О. Проблема наукового визначення поняття цифрових технологій у праві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2017. Вип. 47. Т. 2. С. 83–86. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2022.1.1>
2. Журба М. А. Дигіталізація культури та медіаризики: метафізичний аспект. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія*. 2013. Т. 21, вип. 23(2). С. 114–120. вилучено із <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/494>
3. Кобилянський, О., Татарчук, В. Дефініції та умови формування графічної компетентності майбутніх фахівців з електроніки та телекомунікацій засобами цифрових технологій. *Професійна педагогіка*. 2024. 1(28), 185–196. DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2024.28.185-196>
4. Колмакова В., Терещук С., Шаров С. Використання цифрових інструментів Google Workspace For Education у дистанційному навчанні. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 7 (21). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-7\(21\)-334-347](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-7(21)-334-347)
5. Лещенко Т. О., Жовнір М. М. Технологія подкастингу в руслі цифровізаційних тенденцій мовної освіти іноземних студентів-медиків. *Open educational e-environment of modern University = Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету : електронне наукове фахове видання*. 2020. № 9. С. 41–53. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2020.9.4> (дата звернення: 09.01.2026), с. 42.
6. Лещенко Т. О., Шевченко О. М. Технологія навчання української мови як іноземної засобами імерсивних навчальних програм. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Вип. 92. Т. 2*. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 38–43. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-3-16>
7. Морзе Н.В., Вембер В.П., Гладун М.А. 3D картування цифрової компетентності в системі освіти України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 70. № 2. С. 28–42. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_70_2_5
8. Пищик, О. В. (2024). Роль соціальних мереж у трансформації сучасної освітньої парадигми. *Професійна педагогіка*. 2(215), 45–50. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-45-50](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-45-50)
9. Черненко А. В. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*. Харків, 2019. Вип. 61. С. 193–200. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2019_61_22

10. Шевченко О.М. Інтеграція інтерактивних освітніх технологій у навчання української мови як іноземної в закладі вищої медичної освіти. *Наука і техніка*. 2023. № 12. С. 612–625. DOI: 10.52058/2786-6025-2023-12(26)-612-625 (дата звернення: 21.09.2024), с. 612.

11. Michael Fullan *The New Pedagogy: Students and Learning in the Digital Age*. Vol 6 No 2 (2013): *Teaching and Learning in the Digital World: Possibilities and Challenges*. URL: <https://learninglandscapes.ca/index.php/learnland/article/view/Commentary-The-New-Pedagogy-Students-and-Teachers-as-Learning-Partners> (дата звернення 19.03.2023)

12. Michael Fullan. *Why Some Leaders Succeed and Others Fail*. ISBN: 9781544309927. Published By: Corwin. Year: 2018. Page Count: 160

13. Recommendation CM/Rec. of the Committee of Ministers to member States on Guidelines to respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment. 2018. [Online]. URL: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016808b79f

Information about the authors:

Shevchenko Olena Mykolaivna,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Studies and

Humanitarian Training

Poltava State Medical University

23 Shevchenko str., Poltava, 36011, Ukraine

Leshchenko Tetiana Oleksandrivna,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,

Head of the Department of Ukrainian Studies and Humanitarian Training

Poltava State Medical University

23 Shevchenko str., Poltava, 36011, Ukraine